

## Opmerkingen van ODE op de voorstellen van de VREG voor beleidsadvies rond flexibiliteit op het distributienet

---

### **Algemene bemerkingen**

ODE verwelkomt het voorstel van de VREG en kan er zich, mits enige aanpassingen, in vinden. Het voorstel zou echter een tijdelijke oplossing moeten zijn, op termijn ondersteunt ODE het FEBEG marktmodel.

Het congestiebeheersmodel zoals voorgesteld door FEBEG is een marktgebaseerde aanpak die alle noodzakelijke partijen informeert en compenseert. Het model compenseert alle kosten voor de betrokken producent of afnemer en bepaalt een reële merit order door alle kosten en subsidies in rekening te brengen en neutraliseert elke impact op de BRP. Bovendien kan dit model ook toegepast worden voor de op- en afregeling van afname. De VREG geeft in haar voorstel zelf wel al aan dat verdere evolutie naar een commercieel model mogelijk is naargelang de rapportering over het aantal modulaties en de kost hiervan. ODE steunt dan ook de vraag FEBEG om in het reglementair kader een opening te voorzien naar een holistisch marktmodel voor congestiebeheer, zoals ook de CWAPE voorstelt in haar voorstel voor uitwerking van het Waals elektriciteitsdecreet.

### **Definities**

Er is nood aan een verduidelijking rond de definities van FSP en FRP, idealerwijs zou het ontwikkelen van flexibiliteitsproducten en het wegwerken van (regulatoire) obstakels moeten voorafgaan aan de definitie van specifieke rollen.

De volgende definities kunnen worden aangepast als volgt:

- Flexibiliteit: “is de doelbewuste en significante wijziging van een productie injectie profiel en/of consumptieprofiel in reactie op een FLEX activatiesignaal om een dienst te verlenen in het energie systeem”
  - Het signaal hoeft niet expliciet als extern omschreven te worden. Het kan gaan om een activatiesignaal, zonder dat hier gepreciseerd wordt of dit extern dan wel intern is.
- FRP: “Partij die verzoekt tot flexibiliteit, al dan niet aangekocht in een commerciële relatie, en die het FLEX activatiesignaal verstuurt om de flexibiliteit te starten. Dit kan bijvoorbeeld de netbeheerder zijn, maar ook een BRP. “
  - Het al dan niet aankopen is niet noodzakelijk in deze definitie.
  - De vraag stelt zich welke rol deze partij speelt in de processen en of deze definitie op zich wel noodzakelijk is?
- Er is geen noodzaak om een verschil te maken tussen “demand side flexibility of vraagbeheer” en “markt flexibiliteit”. In het proces is de flexibiliteit het zelfde. Het is voldoende om markt

flexibiliteit over te houden. Dit als onderscheid met de ondersteunende diensten voor de DNB's.

- Externe signalen: het correct definiëren hiervan laat toe om het kader rond flexibiliteit toe te spitsen op waar het echt noodzakelijk is: de expliciete flexibiliteit: ~~“Externe signalen: Een signaal dat wordt doorgegeven door een FRP of FSP met als doel flexibiliteit in het elektriciteitssysteem te veroorzaken.~~
  - ~~Flex Prijsignalen: De FSP of FRP stuurt een economische prijssignaal uit. De distributienetgebruiker beslist zelf in welke mate hij reageert op signalen van prijs.~~
  - Flex Activatiesignalen: Er wordt een werkelijk signaal gestuurd door een FRP of FSP om de flexibiliteit te activeren. De distributienetgebruiker activeert een flexibel volume als reactie op het activatiesignaal.”

Het definiëren van FSP kan leiden tot diverse neveneffecten. Wat als die FSP energie verkoopt, wordt deze dan leverancier en heeft deze zodoende nood aan een leveringsvergunning. Zoals ook al eerder aangehaald: wat met de verantwoordelijkheid bij een onevenwicht?

Is wat er nu in de definitie echt hetgeen wat een FSP maakt? Is hij ook niet verantwoordelijk voor andere taken dan enkel het leveren van een dienst?

Andere opmerkingen:

- Opslag van energie is een middel dat kan bijdragen aan flexibiliteit en kan ingrijpen op zowel de productiezijde als de afnamezijde. Het is geen deel van flexibiliteit, maar kan deze faciliteren.

### **Transfer of Energy**

ODE verwelkomt dat de VREG het federaal model voor ToE afwacht en onderschrijft dat er voldoende overleg moet zijn met de andere regio's en de CREG.

### **Rol van de DNB in flex**

#### ***Beheer van data***

Elke flexibiliteit heeft een waarde, maar deze weegt door de complexiteit, omvang of moment van beschikbaarheid niet altijd op tegen de inspanningen en investeringen die nodig zijn om ingezet te worden. Zware administratieve procedures die de transactiekosten nodeloos zouden verhogen, zoals het registreren of interageren met complexe (en kostelijke) centrale toegangsregisters (flex register) of activatieregisters zouden de al beperkte toegevoegde waarde van flexibiliteit bij eindgebruikers sterk kunnen reduceren. Daarom zou een kostenbatenanalyse de oprichting van een Neutrale Databeheerder moeten voorafgaan. De inrichting van zulk een databeheerder zal ook enkele jaren in beslag nemen, waardoor er onzekerheid gecreëerd wordt rond de flexibiliteit die momenteel in de huidige marktwerking met succes wordt ontwikkeld of kan ontwikkeld worden. Bovendien stelt zich het probleem van de financiering van zulk een Neutrale Databeheerder.

ODE heeft op zich geen probleem met DNB als neutrale databeheerder maar de data vanuit flex mogen niet zomaar aangewend worden ten behoeve van commerciële of eigen doeleinden.

Beheer van FLEX Toegangsregister:

- Reacties op prijzen kunnen best buiten beschouwing van de flexibiliteit gelaten worden en enkel daadwerkelijke activatiemogelijkheden worden opgenomen (het verschil tussen

impliciet en expliciet flexibiliteit). Dit zal er toe leiden dat het kader van het register hanteerbaar blijft.

- Het is absoluut niet duidelijk wat er bedoeld wordt met het doorgeven van data door de DNB.

Beheer FLEX activatieregister:

- De beheerder van het register moet alles in het werk stellen om de confidentialiteits- en privacy-regels toe te passen.

### ***Metering***

- Het optreden van de DNB als centraal aanspreekpunt m.b.t. submetering moet het onderwerp uitmaken van verder onderzoek van de mogelijkheden op basis van voorafgaand overleg.
- De DNB kan en mag wel bepaalde criteria opleggen aan het gebruik van de submeters, conform de geldende regeling op Federaal niveau vb.

### ***Bewaken van de operationele veiligheid***

Met het voorbeeld van de inspanningen om flexibiliteit aan te bieden aan de TNB in het kader van balancing diensten (R3DP) waarbij DNB's een prekwalificatie vereisen, kan men zich afvragen of de zware administratieve en tijdrovende processen van de "customer contract check" (CCC) en de "Net Flow/Flex study", opwegen tegen de uiteindelijke problematiek van operationele veiligheid die zij daarmee trachten te vermijden, gezien het zeer lage aantal toegangspunten die uiteindelijk door de DNB's geweigerd worden. Als men ervan uitgaat dat het in principe over het afregelen van vraag gaat of het opregelen van stuurbare productie zoals WKK, zou men kunnen stellen dat de DNB hier eindafnemers en hun flexibiliteit uitsluit op basis van reeds bestaande problemen in het distributienet, nog los van de afwijking op het "statistisch gedrag" die door een extern stuursignaal zou beïnvloed worden. Ook hier dringt zich een kostenbatenanalyse op en moet men overwegen de flexibiliteit die hiermee uitgesloten wordt te vergoeden voor de gemiste inkomsten. Een gelijkaardige bedenking moet gemaakt worden bij een "traffic light approach": ook in dit geval wordt flexibiliteit de toegang ontzegd tot de markten waar zij waarde zou creëren, en moet een regeling getroffen worden voor de gemiste inkomsten of de vermeden kosten in investeringen in de netten.

We erkennen de technische problemen die een DNB kan ondervinden bij de uitbating van het net, maar het instellen van tijdelijke limieten door DNB's lijkt sterk drempelverhogend en tevens discriminerend. De DNB moet prioritair 2 handelingen ondernemen om het instellen van limieten zo veel mogelijk te voorkomen:

- Investeren om het net aan te passen
- Diensten contracteren bij commerciële partijen om eventuele problemen op te lossen

Dat we op termijn evolueren naar een real-time traffic light model is in zekere zin nog te aanvaarden, zo lang het geen middel is om niet meer te investeren in het aanpassen van het net om deze problemen te voorkomen.

Het blijkt hier opnieuw belangrijk dat de DNB de mogelijkheid heeft om zijn contract te laten herzien in het kader van aanpassingen aan het net.

### ***Taken voor derde partijen***

Het moet duidelijk zijn dat de data die de DNB verzamelt nooit kunnen ingezet worden voor commerciële doeleinden. Niet voor diens eigen doeleinden en niet voor die van derden indien de DNB als uitvoerder voor een derde partij optreedt.

## **Ondersteunende diensten voor de DNB**

### ***Aansluiting lokale productie en flexibele toegang tot het distributienet***

Het verzoek van netbeheerders om technische flexibiliteit toe te passen vereist van hen ook het kunnen staven van deze vraag door middel van meetbare en traceerbare systemen die voor de producenten op eenvoudig verzoek verkrijgbaar zijn. Dit geldt zowel bij de opmaak van studies (oriënterende of detail) als bij exploitatie.

Modulatie van lokale productie-eenheden

- In het geval van een normale aansluiting vraagt ODE dat de aansluitingskosten hier ook volgens een verdeelsleutel worden gedragen om te vermijden dat de kosten voor de ontwikkelaar paradoxaal hoger oplopen dan in congestievrije zones. Dit is ook conform het artikel 6.4.13 van het Energiebesluit (zoals vermeld op slide 62) waarin momenteel een beperking van de aansluitingskosten is voorzien. Elke hervorming van dit artikel in de zin van een kleinere beperking van de aansluitingskost van HE betekent een achteruitgang van het investeringsklimaat voor hernieuwbare energie.
- In het geval van flexibele aansluiting N-1 vraagt ODE om de bovengrens van X% van de jaarproductie in MWh te hanteren als een grens waarboven er wel vergoed wordt. Er moet een maximale bovengrens gedefinieerd worden die onderhandeld wordt bij de aansluiting en zodoende opgenomen wordt in het aansluitingscontract. Er moet wel een maximale % bovengrens opgenomen worden in een reglementair kader opdat alle contracten van dit type percentages in dezelfde grootteorde hebben. ODE ziet hier 1% als een aanvaardbare waarde. Men moet bij het bepalen van de maximale bovengrens rekening houden met het sterk evoluerende kader dat steeds maar meer productiebeperkingen oplegt voor vb. windturbines (slagschaduw, ijsvorming,...).
- Indien een "Flex aansluiting N" een aansluiting is waarbij dat de producent akkoord gaat met veel modulatie (los of dit omwille van congestie is) maar waarbij er steeds (minimum)vergoeding is dan is ODE zeker voorstander van een volledige vergoeding of een maximale bovengrens. Zonder bovengrens zou het later toekennen van GSC voor te veel investeringsonzekerheid zorgen.
- Verder overleg is nodig om goed het onderscheid te kunnen maken tussen de verschillende types aansluitingen en de N/N-1 situaties die beoogd worden. ODE vreest dat elke studie zal uitwijzen dat contracten met Flex aansluiting N nooit mogelijk zullen zijn omwille van een te uitgebreide invulling van de notie N-1 of 'nood' of door in de praktijk de kostenverdeling van de aansluiting zo voor te stellen dat een bepaalde aansluitingsvorm steeds het voordeligst lijkt. Het is daarom van cruciaal belang om deze begrippen duidelijk en beperkt te definiëren. Een voorstel zou kunnen zijn om flexibele aansluitingen ten gevolge van de capaciteit van de HS/MS transformatoren in deze aansluitingsvorm onder te brengen.
- Wat de vergoeding betreft moet er nagegaan worden of de voorgestelde vergoedingen en kostenherverdeling de meest geschikte manieren hiertoe zijn. De ex-post toewijzing van verdisconteerde GSC creëert zeer veel onzekerheden voor producenten en is niet het meest eenvoudige systeem. ODE blijft benadrukken dat het niet vergoeden van groene stroom

certificaten de maatschappelijke kost niet juist weergeeft omdat groene stroom certificaten de werkelijke productiekost reflecteren. Er zal dus minder snel een incentive zijn om in het net te investeren terwijl dat maatschappelijk gezien goedkoper kan uitkomen.

- Het retroactief aanpassen van de bestaande contracten is niet aanvaardbaar, ODE vraagt dat de flexibiliteit regels enkel op nieuwe productie-installaties worden toegepast aangezien investeerders deze bijkomende afschakelingen kunnen inbrengen in hun businessplan.
- Het is van belang dat de beheerder, en niet de eigenaar, van het kritische element die de reden voor modulatie heeft aangebracht, de vergoeding betaalt.
- In geval van onderbrekingen met fout of modulaties te gevolge van een aanwijsbare fout, moet er steeds voorzien worden in een schadeloosstelling van de gemoduleerde productie-eenheid. Dit kan evenwel best via de schadevergoedingsregeling / aansprakelijkheidsregeling en hoeft niet onder de flexibiliteitsregels te vallen.
- Er moet ook duidelijkheid geschapen worden over eventuele modulaties die het gevolg zijn van een saturatie of een incident op een transformator tussen het distributienet en het transportnet. Het moet daarom duidelijk zijn dat dergelijke gevallen ook onder de te vergoeden flexibiliteit vallen (vb. flexibele aansluiting N)